

Галабурда М.К.

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИНАМІКИ І ПОСТСОЦІАЛІСТИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ

Динаміка економічної трансформації як напрям у дослідженні найбільш загальних поведінкових закономірностей економіки в часі та залежно перетворень у системі її структурних взаємозв'язків є феноменальною науково-дослідною програмою. Феноменальною в сенсі логічно-експериментальних описів, узагальнень і пояснень емпіричних фактів реальних економічних перетворень.

Процеси економічних трансформацій у методології економічної динаміки описуються такими макровеличинами, як кон'юнктура, сукупний попит і пропозиція, стабільна та нестабільна рівновага тощо. Спосіб агрегування таких величин дозволяє оперувати системними елементами надскладної чисельності та водночас унеможливорює перекидання сформованих на їх основі гіпотез, теорем і лем для опису і пояснення закономірностей функціонування окремих суб'єктів господарювання.

Стан економічної рівноваги динамічної системи може бути описано через відносно невелику кількість статистично осяжних макроіндикаторів. Попри всі недоліки логічних обґрунтувань такої фундаментальної категорії для теорії постсоціалістичної трансформації, як динамічна рівновага, ті узагальнені факти стосовно господарських планів і очікувань, що лежать в її основі вважаються достатніми умовами для опису точки, навколо якої проходять флуктуації.

Динаміка постсоціалістичної трансформації переважно розглядається через послідовність квазірівноважних процесів, які безперервно змінюють один одного і супроводжують динаміку кардинальних соціально-економічних та організаційно-політичних перетворень від командно-адміністративної системи соціалізму до ринкового капіталізму. Такий підхід уникає описів і пояснень переходів від одного процесу до іншого, що унеможливує ані обґрунтування концепцій і моделей поглиблення кризи на теренах СРСР, ані формування онтологічної картини генези капіталізму на пострадянському просторі.

Невідповідність у структурі планів і очікувань у теорії економічної динаміки – ключовий фактор виходу системи із стану рівноваги. За 25 років імітації реформ сформовано дієву систему негативної селекції, яка повністю усунула підприємництво і креативність із ціннісних пріоритетів суспільства. Політична пропаганда патерналізму та поведінка на ринках запозичень створювали в суспільстві враження наявності фундаментальної програми політики реформ. Уряди не тільки самі вдавалися до надмірних позик, а й сприяли поширенню подібної поведінкової моделі в планах ведення бізнесу та бюджетів домашніх господарств. Протягом десятиліть суспільство і менеджмент поводили себе так, немов було знайдено невичерпне джерело багатства.

Динаміка постсоціалістичної трансформації може бути описана через множину динамічних моделей, ключові параметри яких сформулюють розуміння щодо вектору рушійних сил, величини їх впливу та якісних параметрів системних перетворень. Сучасна рецесія в Україні за своїми наслідками стала значно важчою, аніж Велика депресія не тільки за такими статистично осяжними індикаторами швидкоплинних процесів, як спад ВВП, промислового виробництва або відтворення основних фондів, а насамперед за субоптимізацією розподілу прав власності, впливом на структуру економічних стимулів, факторів формування планів і очікувань. Розміри і масштаби корупційної складової в системі ціноутворення вже сьогодні ставлять питання про природний рівень споживання, нижче якого формуються негативні ефекти функціонування робочої сили. Структура розподілу внутрішньоборгового тягаря, непідйомний зовнішній борг, що було нагромаджено в процесі втрати виробничого потенціалу усувають будь-яку можливість самостійного вирішення нагромаджених соціальних проблем.

Список використаних джерел

1. *Галабурда М. К.* Методологія обґрунтування постсоціалістичних циклів і криз [Текст] / М. К. Галабурда // *Економічна теорія.* — 2011. — № 4. — С. 26-31.
2. *Хикс Джон Ричард.* Стоимость и капитал. – М.: Прогресс, 1993.
3. *Джозеф Стиглиц.* Крутое пике. Америка и новый экономический порядок после глобального кризиса – М.: Эксмо, 2011.